

ОБОВ'ЯЗКОВА ПРАЦЯ, ЧИ ПРИМУ- СОВА ПРАЦЯ

Перша частина статті Т. Карла Радека, що її вміщено в органі
Всесоюзного Товариства Культв'язку з Закономом.

"Робінзон Крузо", що її на-
писав Даніел Дефо — це кни-
жка, що в ній соціальні ідеали
буржуазії ще й нині є в повній
силі, і молода віра в саму себе
найшла свій найвищий вислів
Чоловік, закінчений на безлюд-
ний острів, сам створив умови
нїш чось на взрєць цивіліза-
ваного існування.

Вірте у свої власні сили, і
дивлячись на які б там не буди-
трудности, завжди найдете
вихід — так сказав представ-
ник молодого англійської бур-
жуазії. Сусвітство для неї не
існує. Для неї значить — під-
порядковувати індивідуальні-
сти, діла яких залежать цілком
від їх особистих здібнос-
тей. От чому то для буржу-
азної ідеології нема нічого
більш чужого, чим ті дрішні-
ці, на яких збудована наша
(радянська) конституція, ці-
сля якої кожна людина в сус-
вітстві є обов'язана працюва-
ти.

Але коли ми бльше пригля-
немося до життя поважаного
Робінзона Крузо на його без-
людному острові, ми побачи-
мо, що буржуазний ідеал пра-
ці, як особиста справа, був і
цілковитий суперечності з дій-
снїстю навіть в тому історично-
му моменті, коли великий пи-
сьменник вистовлював свій іде-
ал в уві, що цілі віки впли-
вав на думку людства.

Коли Робінзон Крузо при-
був на безлюдний острів, він
був одини, він зібрав знаряддя
праці, зброю й порох із роз-
битого корабля — одним сло-
вом він почав свою працю, оз-
броєний знаряддям сусвітства.
Більше того, він відкорис-
собі іншого чоловіка, Пятницю,
і навчив його чіе тільки свя-
того писма, але наказав йому,
щоб він уважав його, як "па-
на" і навчив його працювати на
себе.

З свого боку Пятниця приніс
до цієї класи сусвітства ди-
кунські поняття про ту місцевість,
з якою він був познайо-
лений, він знав обходитися із
звіртами, яких він знав. Від
моменту, коли Пятниця й його
пан опинилися разом на остро-
ві

й організували свою працю,
зони тоді не вважали її особи-
стою справою котрогось з них
але справою загальною.
Ми можемо сказати, що Ро-
бінзон, як бльше цивілізова-
ний за Пятницю, став паном,
гобто організатором праці. З
цього буржуазія винесла заклю-
чення, що він і задишється
"бльше цивілізованим" до ос-
таннього дня існування люд-
ства, і що йому історією при-
значено грати роль пана.

13 літ російської революції
постепенно розбили цю ілю-
зію. Перше — буржуазія бльше
особисто не керує процесом
виробництва. Це роблять
плати інженери, директори і
технічні робітники, які не є
власниками тих фабрик, якими
вони керують. Друге — буржу-
азія не тільки втратила моно-
поль над наукою, але вона ста-
ла найбільшою перешкодою
розвитку людського знання.
Вистарчить вивести на той
простий факт, що коли б дія-
ктивну методу пристосували
були до науки 20-30 літ тому
назад, то модерна техніка сто-
ла б на багато вищому урівні,
як вона є зараз.

Але, як би ми не дивилися на
претензі міжнародної буржу-
азії на виняткове право керу-
вати організованою працею,
одно залишається фактом: зви-
чайний взрєць сусвітства, що
складається з двох людей,
Робінзона і Пятниці, — показує,
що навіть в такому мало-
му сусвітстві праця не може
бути приватною справою, бо
від неї залежить життя сусвіт-
ства. Чи то в примітивній комуні,
чи в невеличкій сусвітстві,
чи в феодальному або ка-
піталістичному, ведення "большої"
членів сусвітства праці

В примітивній комуні всі ч-
лени працюють добровільно
згідно з законами, які вистовлю-
ють їхні спільні інтереси,
вони працюють всі, за винятком
старих, дітей і інвалідів.
В класовій сусвітстві не всі
працюють. Панація класа
завидна себе від праці, при-
мушуючи інших працювати за

себе, й керує визискуваними
масами. Але для більшости
людства праця завжди була
соціальним обов'язком. Невіль-
ник, селянин-наймит чи робіт-
ник, який не хотів би визнати
цього обов'язку, був би швидко
примушений це зробити пану-
ючою класою.

Соціалізм завжди вважав
працю, як базу існування сус-
пільства, а тому завжди твер-
див, що кожний член суспіль-
ства повинен працювати. Со-
ціалізм завжди вважав своєю
метою не тільки визволення
працюючих від поміщицьких
і капіталістичних елементів, я-
кі захопили засоби продукції
і вживають їх для визиску
праці інших людей; він також
старався замінити хаотичну

організацію праці, що існує
під капіталізмом, організацою,
відповідно до вимог сус-
пільства.

Тому, що соціалізм про-
донує націоналізацію інду-
стрії, колективізування різн-
ництва, тобто поставити про-
дуктивні сили до розпоряджен-
ня суспільства; він не може не
занятися організацією, бо ясно
що вживання продуктивних сил,
що належать до суспільства
й їх плановий розвиток
вимагають планового розпо-
ділу праці, планової мобілізації
й вивчення.

Ось чому наша конституція
так ясно й дефінітивно прото-
годує принцип обов'язковості
праці для кожного громадяни-
на.

ПОЛІЦІЙНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ РОБІТ- НИКІВ В МОНТРЕАЛІ

З кожним днем поліцейне пе-
реслідування в Монреалі стає
брутальніше. Два безробітні,
Том Ендерсон і Роберт Райт,
зістали брутально побиті на
поліцейській станції після того,
як їх поліція арештувала за
промову на мітингу безробіт-
них, що відбувся на Вигер
Плейс на 5 липня. Лікарські
оглядачі Роберта Райта на
слідуючій десь виявили ост-
такі ушкодження внаслідок
побиття працією:

"Запалення правого ока, бо-
лоболіа (пльва) довкола ока,
була напухла і запалена. Об-
туби були сильно напухли і ма-
ли багато гні з середини. Зна-
ни прямого насильства й на-
ї на устах. Два передні зуби
були зрушені".

Так само на 1 серпня 300 де-
тективів розставлених в різних
братерських місцях на Вікторі-
ї Сквер, де скандинав демон-
страція напали на багатьох ро-
бітників і брутально побили
їх. Один чоловік, який їхав ав-
томобілем і побачив, як полі-
ція-бе безробітної та виїшов
з автомобіля, щоб запитати, з
якої причини поліція бе того
робітника, самий став жертвою
брутального поліцейського по-
биття.

І коли всякі мітинги безро-
бітних в домах чи то на вулицях,
та всякі демонстрації роз-
виваються до делегації безро-
бітних, яка виступає перед мі-

ськими властями, щоб предло-
жити й домагатися безробітних,
після висудання арештується.
Джан Флорі і Г. Барнптон, без-
робітні, зістали арештовані по-
сля інтерв'ю в офісі чифа полі-
ції, де їм сказано йти і дістати
дозволення на побачення з ме-
йором Монреалю. Поліцейший
урядник, який вліпив їм інтерв'ю,
приняв їх дуже учтиво,
годовив з домаганими безро-
бітних, але так скоро, як ці ро-
бітники виїхали з офісу, детек-
тиви, які вже чекали на них на
дворі, арештували їх і поста-
вили проти них оскарження,
що буцім то вони "замовляли
прихожити йти до міського бу-
дикву і заколотувати спокій".

В останніх тижнях заборо-
нено робітникам провадити
приватні дискусії в парках.
Дві групи робітників, одна з
19 осіб а друга з 14 були ареш-
товані за те, що приватно
дискутували в парку над своїм
подожженням. Недавно ареш-
товано на вулиці кількох ра-
бітників, які є знаці як активні
в робітничому русі.

Відповідно владетей на дома-
гання безробітних є чимраз
більший терор. На цей терор
канадська робітничка класа му-
сить відповідати будуванням
сильної Канадської Робітничої
Оборонної Ліги, організації,
яка зараз є перетяжена побо-
ркованим різним форм перес-
лідування робітників. В. Г.

РАДІО-ІСКРИ

Про "вурльопи", "освітні", посвідки на їду, красавицю й інші
державні стрілецькі справи.

Гірко плакали й ридали
стрільці січові, як Руріка ви-
ріджали в сторони чужі.
— На вурльоп поїхав наш
головний писар — кажуть
стрільці — Ади, яку йому
майшараду вступували. Паче
Нетлурю до Києва виріджали.

Скликали "освітній вечір",
вибрали голову, секретаря й
давали просвічування. А то
яке вам зараз "просвіта"!

Роздали точки — й критику-
те, кажуть.
Критикавали, критикавали й
прийшли до переконання, що
замало мають "пануки". Біль-
шовники, кажуть, пішли далеко
вперед з наукою, треба робити
й собі так, як роблять більшо-
вики.

Таке говорив Петух, "репор-
тер", "К. Ф." для січовиків ці-
лої Канади.

Другий каже:
— Я знаю, яку ціль більшо-
вики мають, але чого до нас
чипається Євистин з "Укр. Го-
лосом", бодай вчепився... со-
баци до хвоста.

Найважніше було — з якого
елементу складаються більшо-
вики, "московські наймити" в
Канаді й на Західній Україні.

Каже "дектор":
Більшовики-водять робіт-
ників за собою, як худобу, а
нам треба ту худобу переборати
до себе.

ловного писаря головної на-
прави, Руріка.

Рурік відповідав і закликав,
щоб без него повели працю
краще, як при нему.

Висадили Мурія на якусь
баксу й він гірко плакав за
"сецьков", що мені аж через
мої радіо-окулярі у уха на-
текло тих сліз.

Взагалі ціле подожження в ге-
неральному штабі дуже плак-
сиве. Головна старшина ще
горюжить, а рядове стрілець-
коє один другого питає: а де ж
та обцяна нам Вебова робота?

Вже й картки мали — фор-
мазні, друковані, а вперек
них написано рукою самого
найголовнішого — "оркестре".
Що мало бути таке магічне сло-
во, що як тільки де його пока-
жеш, то працой і не розгинай-
ся.

Деякі пробували, але...
Пани провадять якусь "тай-
ну дипломатію", ховаються
від стрільців, а товариші
(стрільці кличуть один друго-
го "товаришу", а головно-
направників — "пане") див-
ляться й бочують.

Поки ще мали лідери на
Мейн стріті ресторан, то Герич
випишував посвідки:

ПОСВІДКА

для
Василія Протасика
на протяг одного тижня
на обіді і вечері.
Оригінальній посвідка сілдує
дня 30.6.1931
Герич Дмитро.

Оте "Герич Дмитро" було,
звичайно, дуже заклучене на
кінци — хоч не на всіх посвід-
ках однаково, відповідно до
настрою голови. Коли, напри-
клад, на посвідці Протасика
закурт "батіжком", то на по-
свідці Івана Кривецького за-
курт "ковбасою", а на посвідці
Василія Ключки підпис по ан-
глійськи й закурт до низу спус-
тив нос, і т. д.

Поки ще були отакі посвід-
ки, доти товариші стрільці не
дуже журилися і навіть не до-
питувалися, хто за ті посвідки
платить. А як полетів ресто-
ран коминном — почали стрі-
льці роздіждатися.

Дівчата засумували.
Управа постановляє: забави

владштувати, але більшовиків
не пускати. А дівчата підняли
протест проти цього — й вигра-
ли.

За вибір красавиці на пікні-
ку до цього часу ще сварилися.
Дівчата обурені — домагують-
ся полагодження, бо "більшо-
вики використовують, а наші,
такі, як Кривецький, більшови-
кам допомагають" — скаржаться
дівчата.

Було кілька "тайних" засі-
дань для полагодження цієї ва-
жливой державної справи — ви-
бору красавиці на пікніку.

Обговорювано також спра-
ву "військового" виступу про-
ти більшовиків.

Піт взиваю справу на себе:
— Лишть, хлопці, цю спра-
ву мені; а я як скажу... а
цей як збере хліпців — бо він
до того тай-тай, — то вони тим
більшовикам справлять.

Але я вже й так розговорив-
ся... А ти, Куркулєнку, певно
задрмав вже, слушаючи таку
тарабанщину стрілецько-гро-
мадську. — Та це показує, тільки,
яке велике державне діло
робимо ми.

Між іншим — тут тепер стра-
шенне підозріння. Де не по-
вернись, то зрада державної
тайни — кажуть.

Підозрюють трох — а ці
трох підозрюють інших пя-
тьох і т. д.

Незадово всі ми тут пере-
станемо голосно говорити —
будемо шептати.

Вигостри свої радіо-іскри,
себидж добуєте за пікніком,
але у нас вже є постанова що-
до цього.

Гуд бай!
А ти не засипляй.

Куркулєнко.

МАЙОР ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ — РОЗСТРІЛЯНИЙ ЗА ШПОНАЖУ.

Майор польського генерал-
ного штабу Петро Демков-
ський засуджений був наглим
військовим судом у Варшаві
за розстріл, за зраду тайних
військових документів одній зі
сусідніх держав. Розправа від-
бувалася при замкненні двер-
ки — і засуд розстрілю вико-
нано в дві години після прого-
лошення засуду.

В той сам час розстріляно
у Відні капітала Михайла Шим-
кауса за зраду військових та-
ємниць на користь Литви.

IV КОНГРЕС II ІНТЕРНАЦІОНАЛУ ВІДЕНЬ—ГАМБУРГ—МАРСЕЛЬ—БРЮКСЕЛЬ—ВІДЕНЬ

Соціал-нацизм і фашизм — дві ор-
ганізації буржуазії, які не відкачають,
а доповнюють одна другу — це не
антіподи, а близнюки!
(З промови Сталіна)

Завтра має зібратися в Відні
конгрес II Інтернаціоналу. 10
років тому в тому самому Відні
вперше зібрався герої 2½ ін-
тернаціоналу, пани Кавтський,
Отто Бауер, Гільфердинг, Мек-
Доналд та інші, щоб відбуду-
вати Інтернаціонал, що розва-
дился у вогні світової війни.
Може цей вогні став приво-
дом до того, щоб IV конгрес
відновленого II інтернаціоналу,
де тепер Отто Бауер, Гільфер-
динг і Ко. мирно та приязно си-
дять разом із воєнними та кай-
зерівськими соціалістами Ват-
дервельде, Гендерсоном, Го-
масом, Вельсом, Блюмом і Ко.
відбувся саме в Відні.

Утворений 1921 року віден-
ський інтернаціонал називався

становище, що конгрес не мі-
нявався радянських республі-
к. Редисери конгресу енергій-
но намагалися якнайвишше
не відкараскати від цієї при-
родної пригоди, не виявивши
свого принципового ставлення
до неї. Проте на тому конгресі
ухвалили резолюцію, яка від-
чала саме про найглибшу во-
рожість до країни Рад. Зокре-
ма гамбургський конгрес ви-
словився за підтримку вимог
"російських соціалістів", по-
сібників білоряддівщини. Він
також протестував проти "оку-
пації Грузії". Це означало, що
II інтернаціонал отверто соці-
алізується з грузинськими
меншовіками, які раз-у-раз
пропонували свої послуги між-
народному імперіалізму та
організаторам інтервенції.

Гамбургський конгрес мав
лише невеликий відгук серед
робітництва. Ще блідший був
марсельський конгрес 1925 ро-
ку. Одна буржуазна німецька
газета слушно писала тоді про
цей конгрес ось що:
— У Марселі був не мітинг
наших революціонерів, а збо-
рище добрих партійних екс-
цендерів, на яких поруч із чер-
веною відзнакою була ще й
друга — національня".

У Марселі Вандервельде, Ба-
уер, Блом, Ренольд, Гільфер-
динг уже вільно виявили свою
ненависть до Радянського Со-
юзу. У резолюції про воєну
загрозу на Сході марсельський
конгрес королівських соціалі-
стів обвинувачував СРСР у
військових замірах.

Це — демагогічне твердження
й досі становить складову ча-
стину соціал-демократичного
існування СРСР. Міжнародні
буржуазія перейшла не гасло
й обритувало цим своє готу-
вання інтервенції проти Ра-
дянського Союзу.

II Інтернаціонал — підпора капіталізму.

Лінія марсельського конгресу
була спрямована на дальшу
стабілізацію капіталу й готу-
вання повалення радянської
влади, щоб знову включити
територію колишньої Росії у
сферу світового капіталістич-
ного господарства. Щоб здій-
снити цю дію, партії II ін-
тернаціоналу всякді ширили де-
кративно-нацифські глоси,
славили капіталізм і провади-
ли наклепницькі кампанії, щоб
дискредитувати радянський
лад. "Теоретичний" матеріял
для цієї кампанії дискредита-
ції СРСР постачав Карл Кавт-
ський, який подав до марсе-
льського конгресу меморандум

"Про інтернаціонал та Радян-
ську Росію". Згодом цей "вір-
нийший зруком і явлив собою
найвідповідніший нахильді з усю-
го що доти писалося" проти
більшовизму. П'ятьма роками
пізніше Кавтський у своїй кни-
жці "Більшовизм у глухомо-
куті" випередив Кавтського
1925 р. отверто закликаючи
імперіалістів до інтервенції.

1928 року II інтернаціонал зі-
брався на свій III конгрес у
Брюкселі. Уже саме відкриття
конгресу, відбулося під знаком
ганебного цуккування Радян-
ського Союзу. Гасло дав "сам"
Вандервельде у своїй вітальній
промові. Він гремів проти
"диктатури", що, мовляв, про-
водить жорстоку внутрішню
політику, а в зовнішній полі-
тиці буди до змішного буржу-
азий уряди й послаблює та роз-
колює робітничі партії. Після
того, як Вандервельде дав га-
сло, на арєну скочив меншовик
Дабрамович і хрипливим голо-
сом закликав "за усюю енергій-
ною та всіма силами боротися
проти цієї диктатури". За ним
виступив Дан, який вимагав
перейти до отвертого на-
ступу на комунізм, заявивши,
що "більшовицька диктату-
ра агонізує й стала джерелом
воєної загрози".

Головну атаку на комунізм
провели в "маніфєсті" конгресу,
що його видали до робіт-
ників цілого світу" і відзначи-
ли як відповідь на нову про-
граму Комінтерну. У кінцевій
фразі цього маніфєсту був
облудний заклик до єдності

"базі пролетарської світо-
вої політики, в основі якої є не-
сподіванки на нову війну, а у-
свідомлення потреби боронити
демократію там, де вона уне-
безпечена, відновити її там, де
її знищено, і зробити з неї зна-
ряддя для визволення робітничо-
їшої класи". На кожному з
передніх конгресів ватажки
II Інтернаціоналу ще не вияви-
ли такої свідомої брехливості
й безсорбної шахрайства,
як саме на брюксельському.

Від конференції віденського
інтернаціоналу до 4 конгресу
II інтернаціоналу, що відбу-
ється у Відні, проминуло 10
років. В історії робітничого
руху це невеликий час, а про-
те час вирішної ваги. За цей
короткий період II інтернаці-
онал, вірний своїй воєній тра-
диції, став знаряддям інтервен-
ційної війни проти СРСР. Він
не тільки не обмежився під-
тримкою "морального" хресто-
вого походу світової буржуазії
проти Рад. Союзу, а й од-
верто співробітничав у готу-
ванні збройної інтервенції. Ак-
тивна підтримка меншовиць-
ких саботажників та шкідни-
ків, мілітаристичний закон
Бонкура у Франції, панцирни-
ки "А" і "Б" в Німеччині, воєн-
не готування британського ім-
періалізму з допомогою "ро-
бітничого" уряду його велич-
ности в Палестині, Месопотамії,
в Афганістані, в Персії та Індії
за МекДоналда, ухвалення
мільярдних кредитів на імпе-
ріалістичне озброєння — ось

справжнє обличчя II інтернаці-
оналу, що "визволяє народи".

Зітти соціал-демократичних
партій, скликані до віденського
II інтернаціоналу в Чехо-
Словаччині, Польщі, Франції й
Німеччині, — ми називаємо
тільки найважливіші країни,
більше, ніж будь-квля, відбу-
валися під знаком готуєвої
цуккування СРСР. Віденський
конгрес II інтернаціоналу теж
підє цим шляхом. Один керів-
ний орган соціал-демократів у
Німеччині — "Фрає Ворт" у-
же визначив віденському кон-
гресові завдання. Він вимагає
"активної антибільшовизму"
й отвертого признання лютой
ворожачі до СРСР. У цьому
журналі, дуже близькому до
ЦК німецької соціал-демокра-
тичної партії, між іншим пи-
сали:

— Взагалі, на нашу думку,
те, що соціал-демократія раз-
у-раз запевняє, що вона непри-
четна до інтервенційної полі-
тики проти Росії, — зайва річ".
Відповідно до цієї концепції
(погляд) автор статті вимагає
"палкого об'єднання з усіма
ворогами більшовиків, неза-
важно від їхньої партійної на-
лежності.

Цей заклик до війни проти
СРСР, певне, знайде відгук у
таборі II інтернаціоналу й по-
за його межами — в таборі сві-
тового імперіалізму. Якнай-
краще доведе це віденський
конгрес.

П. Дмитрієв.